

INSTITUTUM
ROMANUM
FINLANDIAE

SUOMEN ROOMAN-INSTITUUTIN VUOSIKERTOMUS 2013

I. Vuoden 2013 toimintaa pähkinänkuoressa	2
II. Voimavarat	3
III. Tieteellinen tutkimus	4
IV. Opetus.....	14
V. Kulttuuritoiminta	16
VI. Instituutti mielenkiinnon kohteena.....	18
VII. Kiinteistöt ja irtaimisto	21

I. VUODEN 2013 TOIMINTAA PÄHKINÄNKUORESSA

INSTITUUTIN INDIKAATTOREITA 2013		
Henkilökuntaa	6,5	henkilötyövuotta + harjoittelijat
Järjestetyt tieteelliset seminaarit ja muut tieteelliset tilaisuudet	16	kpl
Instituutissa järjestetyt kurssit	9	kpl
Osallistujia instituutissa järjestetyillä kursseilla	66	henkilöä
Henkilökunnan julkaisut	13 362	kpl sivua
Järjestetyt konsertit	6	kpl
Instituutissa asuneet	123	henkilöä
Yleisötilaisuuksissa käyneet	1320	henkilöä
Instituutissa vierailleet	2280	+ yleisötilaisuuksien osallistujat

Suomen Rooman-instituutin toiminta oli vuonna 2013 vireää. Pitkä jatkumo ja oman alan hallitseminen takasivat, että instituutin työ jatkui menestyksekkäänä. Kaksikasvoiselle Janus-jumalalle nimetyllä kukkulalla sijaitseva instituutti pyrki pitämään toiminnassaan yhtäältä kiinni hyviksi havaituista käytännöistä ja toisaalta kurottamaan kohti uusia tieteellisiä tuloksia. Instituutin tieteellisessä tutkimuksessa, pyritään liikkumaan sujuvasti yli perinteisten tieteenalojen välisten raja-aitojen ja käyttämään ikivanhan historian tutkimuksen apuna uusinta tekniikkaa. Toimintavuoden merkittävin muutos oli instituutin johtajan vaihtuminen 1.8.

Instituutin suurimpina vahvuuksina olivat sen osaava ja innostunut henkilökunta, sujuviksi hioutuneet toimintatavat sekä niin Suomessa kuin Italiassa tunnettu ja arvostettu asema omien alojensa huippuyksikkönä. Kaiken taustalla vaikutti säätiön Institutum Romanum Finlandiae onnistunut toiminta ja sen instituutille turvaama vakaa taloudellinen asema, jonka myötä instituutissa oli mahdollisuus keskittyä tieteelliseen tutkimukseen, opetukseen ja laajemmin kulttuurityöhön. Mahdolliseksi uudeksi haasteeksi alkoi hahmottua humanistisen tutkijanuran tekeminen nykyistä houkuttelevammaksi nuorille lahjakkuuksille. Suomen yliopisto- ja tiedepolitiikan viime vuosien suuret linjat ja akateemisten instituutioiden välinen koventunut kilpailu korostavat näkyvyyden ja oman menestystarinan esiintuomisen tärkeyttä myös jatkossa.

II. VOIMAVARAT

Henkilökunta

Johtaja: dos. Katariina Mustakallio (31.7. saakka); dos. Tuomas Heikkilä (1.8. alkaen)

Intendentti: FK Simo Örmä

Instituutin lehtori: dos. Ria Berg

Amanuenssi: FM Johanna Litzen; äitiyslomalla 21.7. saakka ja sen jälkeen palkattomalla virkavapaalla, sijaisena koko vuoden FM Linda Jokela

Talonmies: Giovanni Zizi

Siivooja: Antonietta Berna

Puolipäiväinen siivooja: Michelina Di Nezza

Harjoittelijat: Anna Häkli (työelämävalmennus 31.3. saakka), Andrea Vaccaro (CIMO-harjoittelija 15.5.–15.10.), Anna Viilma (toimistoharjoittelija 1.10.–19.12.)

Lisäksi palveluja ostettiin koko vuoden ajan seuraavilta:

- Marco Buonomo (Emme.bi.soft), tietoverkon huolto
- Maurizio Fragano & Partners, italialaisten työntekijöiden palkka- ja verolaskelmat
- Natura e Architettura Ortolani, puutarhanhoito
- Seeweb, kotisivujen ylläpito

Tärkeimmät yhteistyötahot

Rooman-instituutin läheisimmät yhteistyökumppanit ovat suomalaiset ja italialaiset yliopistot ja muut instituutin painopistealojen tutkimuslaitokset. Yhteistyö kotimaisten yliopistojen kanssa jatkui intensiivisenä ja näkyi etenkin tutkijavierailuissa, instituutin järjestämien kurssien osallistujissa sekä yliopistojen yhteistyössä Rooman-instituutin kanssa järjestämässä opetuksessa. Italialaisen akateemisen yhteisön kanssa yhteistyötä tehtiin erityisesti molemmin puolin tapahtunein vierailuluennoin, mutta vuoden 2013 lopulla italialaiselta puolelta yhteistyötoiveisiin tuli uutta sävyä. Niin yksittäisten yliopistollisten laitosten kuin laajemmin kansallisen tiedepolitiikan tasolla toivotaan nähtävästi jatkossa vielä selvemmin artikuloitua ja tiiviimpää yhteistyötä ulkomaisten instituuttien kanssa.

Vuonna 2013 instituutti oli innolla mukana Suomen ulkomaisten instituuttien välisessä yhteistyössä sekä instituuttiverkoston ja Tiedeinstituuttiforumin puitteissa että suoran yksittäisten instituuttien välisen yhteistyön merkeissä. Johtaja Tuomas Heikkilä osallistui instituuttien neuvottelupäiville Budapestissa 13.–15.5. ja Helsingissä / Espoossa 7.–9.10.2013. Molemmissa yhteyksissä pidettiin myös Tiedeinstituuttiforumin kokous. Suoraa yhteistyötä Rooman-instituutilla oli etenkin Suomen Ateenan-instituutin kanssa; sovittiin vuonna 2014 toteutettavista yhteisistä esitelmätilaisuuksista ja Giardini Naxoksessa, Sisiliassa, keväällä 2014 alkavista arkeologisista kaivauksista.

Roomassa tieteellistä yhteistyötä tehtiin niin ikään sekä laajemmissa institutionaalisissa puitteissa että suoraan yksittäisten instituuttien välillä. Edellisessä yhteistoimintamuodossa tärkein forum oli *Unione Internazionale degli Istituti di Archeologia, Storia e Storia dell'Arte in Roma*, joka kokoaa yhteen Rooman noin 30 ulkomaista tieteellistä instituuttia; instituuttimme johtaja istuu Unionen hallituksessa. Unionen toiminta tehostui erityisesti syksyllä, jolloin aloitettiin toimet eri instituuttien lähekkäisten ja päällekkäisten projektien koordinoimiseksi sekä yhteistyön lisäämiseksi Italian *Consiglio Nazionale delle Ricerche* kanssa. Lisäksi Suomen Rooman-instituutti oli aktiivinen *Associazione Internazionale di Archeologia Classica* sekä instituuttien kirjastojen toimia koordinoivan Urbs-verkoston toiminnassa. Edellisessä instituuttia edusti lehtori, jälkimmäisessä intendentti. Pienemmän piirin yhteistyötä tehtiin *American Academyn*, Norjan ja Suomen instituuttien kesken *Circolo Gianicolensessa*. Yksittäisistä muista instituuteista yhteistoiminta oli innokkainta Ruotsin ja Tanskan instituuttien kanssa.

Suomen Rooman-suurlähetystön kanssa tehtiin läheistä yhteistyötä etenkin syksyllä 2013. Sen muodoista mainittakoon pyhän Henrikin messun ympärillä olleet ekumeeniset tilaisuudet tammikuussa sekä *Team Finland* -hankkeet, kuten Peter Forsskålin teoksen *Tankar om den borgerliga friheten* italiannoksen julkistaminen Villa Lantessa ja pääministeri Jyrki Kataisen isännöimä illallinen italialaisille talousmagnaateille lokakuussa. Lisäksi suurlähetystö avusti osaltaan instituutin tulevien 60-vuotisjuhlien valmisteluissa; instituutti puolestaan isännöi Suomen italialaisia kunniakonsuleita ja promovoivat heille suomalaista tiedettä.

Instituutin italialainen ja suomalainen ystäväyhdistys ovat erityisellä sijalla yhteistyötahojen joukossa. *Amici di Villa Lante al Gianicolon* kanssa järjestettiin säännöllisesti tieteellisiä esitelmiä. Lisäksi *Amicien* ja instituutin yhteinen julkaisusarja sai jatkoa loppuvuodesta 2013. *Villa Lanten* ystävien taloudellinen ja moraalinen tuki instituutin työlle puolestaan jatkui vuonna 2013 yhtä arvokkaana kuin aiemmin.

III. TIETEELLINEN TUTKIMUS

Tieteellisen henkilökunnan toiminta

Johtaja Katariina Mustakallio

Dosentti, FT Katariina Mustakallion työ koostui alkuvuonna 2013 tieteellisen kurssin ohjaamisesta, omasta tutkimustyöstä, osallistumisesta tieteelliseen yhteistyöhön Italiassa ja kansainvälisesti, uusien tutkimushankkeiden suunnittelusta, sekä yhteistyöstä Suomen Italian suurlähetystön ja muiden Italiassa toimijoiden kanssa. Huhtikuussa hän vieraili Sienan yliopistossa prof. Maurizio Bettinin kutsumana esittelemässä *Centro dell' antropologia nel mondo antica* antiikin ja keskiajan lapsuutta tutkineen työryhmänsä työtä. Yhdessä Norjan-instituutin ja *American Academyn* kanssa organisoitu ja prof. Turid Karlsen Seimin kanssa vedetty tutkijoille suunnattu seminaari, *Circolo Gianicolense*, jatkoi aktiivista toimintaansa kevätkaudella 2013. Mustakallio piti 5.6.2013 Villa Lantessa tilaisuuden *Infanzia e religione, socializzazione nel mondo antico e medievale* liittyen hänen työryhmäteemaansa ja vasta julkaistuun kirjaansa *Sive Deus sive Dea, la presenza della religione nello sviluppo della società*

romana. Kirjan esitteli prof. Donatella Puliga.

Mustakallio julkaisi seuraavasti:

- *Sive deus sive dea. La presenza della religione nello sviluppo della società romana.* Edizione italiana a cura di Donatella Puliga. Pisa: ETS Edizione 2013. 196 s.
- “The Life Cycle. From birth to old age”. *The Cultural History of Women in Antiquity.* Tulloch, Janet H. (toim.). London & New York: Bloomsbury Academic 2013, 15–32.
- “Grief and Mourning in Roman Context”. *Unveiling Emotions II.* A. Chaniotis & P. Ducrey (toim.). HABES 55. Stuttgart 2013, 237–250.
- “Antiikkia suomeksi kuin maailman kielillä”, *Tieteessä Tapahtuu* 6/2013, 58–59.

Johtaja Tuomas Heikkilä

Dosentti, FT Tuomas Heikkilä aloitti instituutin johtajana 1.8. Hänen tutkimushankkeensa liittyy aikaan, sen jäsentämiseen ja sen kautta hallitsemiseen myöhäisantiikissa ja keskiajalla. Lisäksi Heikkilän hanke pyrkii kehittelemään ja soveltamaan tietokoneavusteisen stemmatologian menetelmiä muihin kulttuuriaineistoihin, erityisesti kalentereihin.

Syksyn mittaan Tuomas Heikkilä edisti saksalaisen *Monumenta Germaniae Historica* tilaamaa kriittistä editiota tekstistä *Vita et miracula s. Symeonis Treverensis*. Lisäksi hän viimeisteli kolme tieteellistä artikkelia, jotka on jätetty ja hyväksytty kansainvälisten kustantajien julkaistaviksi; ensimmäinen liittyy *Pre-Christian Religions of the North* -hankkeeseen, toinen *How the Secularization of Religious Houses Transformed the Libraries of Europe* -hankkeeseen ja kolmas *WOLFENBÜTTLIN* kirjaston julkaisuun. Heikkilä on myös toimittajana kolmessa työn alla olevassa kansainvälisessä teoksessa: *Piecing together the Past* (& Åslaug Ommundsen); *Studies in Stemmatology* (erikoisnumero *Literary and Linguistic Computing* -sarjassa, & Teemu Roos); *Parvum Lexicon Stemmatologicum* (Internet-julkaisu, & Odd Einar Haugen).

Dos. Heikkilä johti yhdessä instituutin lehtorin, dos. Ria Bergin kanssa antiikintutkimuksen johdantokurssin 17.9.–13.10.2013. Heikkilä järjesti lisäksi syksyllä 2013 kaksi ulkoisella rahoituksella toteutettua kansainvälistä workshopia: 13.–15.11. *Workshop on Stemmatological Vocabulary* ja 15.–17.11. *Workshop on Phylomemetics*. Hän oli kutsuttuna keynotea Helsingissä 26.–27.9. järjestetyssä *Indigenous Ideas and Foreign Influences* -konferenssissa. Lisäksi Heikkilä piti vuonna 2013 lukuisia tieteellisiä esitelmiä Suomessa, Ruotsissa ja Italiassa.

Tuomas Heikkilä oli mainittujen tutkimushankkeitten ohella mukana inkunaabelitutkimuksen työryhmässä. Tieteellisistä luottamustoimista mainittakoon Suomen edustajuus (*MC membership*) kahdessa eurooppalaisessa COST-hankkeessa: IS1005 *Medieval Europe* ja IS1301 *New Communities of Interpretation, Codices Fennici* -hankkeen johtoryhmä, *Diplomatarium Fennicum* -hankkeen johtoryhmä sekä toimiminen vastaväittäjänä Itä-Suomen yliopistossa ja referenena useille tieteellisille kustantajille. Hän oli myös Kalevi Kuitusen säätiön hallituksessa sekä Ilkka ja Ulla Paateron rahaston hoitokunnassa. Heikkilän väitöskirjaohjattavista kaksi väitteli vuoden 2013 kuluessa (arvosanat *laudatur* ja *eximia cum laude approbatur*).

Turun yliopisto myönsi dos. Heikkilälle Suomen historian dosentin arvon lokakuussa 2013; hän oli jo aiemmin yleisen historian ja kirkkohistorian dosentti (Helsingin yliopisto). Suoraan instituuttiin

ja sinne siirtymiseen liittyvän mediajulkisuuden (ks. alla) ohella hän esiintyi useassa yhteydessä televisiossa kommentoimassa keskiajan historiaa.

Vuoden 2013 kuluessa dos. Heikkilältä ilmestyivät seuraavat julkaisut:

- “Stemmatologia – tekstintutkija uusien mahdollisuuksien äärellä”. *Kristinuskon historian tutkimusalat ja metodit*. Antila, J. O., Laine, E. M. & Meriläinen, J. (toim.). Helsinki: Suomen kirkkohistoriallinen seura 2013, 78–96.
- “Doves, Dogs, and Dragons: The medieval fauna of the National Library”. *Essays on Libraries, Cultural Heritage and Freedom of Information*. Gustafsson, D. & Linnovaara, K. (toim.). Publications of the National Library of Finland 81. Helsinki: The National Library of Finland 2013, 39–45.
- “Between East and West: The Many Uses of the Life of St Symeon of Trier”. *Travelling Through Time: Essays in honour of Kaj Öhrnberg*. Akar, S., Hämeen-Anttila, J. & Nokso-Koivisto, I. (toim.). *Studia Orientalia* 114. Helsinki: Finnish Oriental Society 2013, 121–134.
- “Pyhäpäivien siirtely kertoo arvoista ja vallankäytöstä”. *Helsingin Sanomat* 5.9.2013, 2 vieraskynä.
- “The Arrival and Development of Latin Literacy on the Edge of Europe: The Case of Medieval Finland”. *The Performance of Christian and Pagan Storyworlds: Non-Canonical Chapters of the History of Nordic Medieval Literature*. Boje Mortensen, L., Lehtonen, T. M. S. & Bergholm, A. (toim.). *Medieval identities: sociocultural spaces* 3. Turnhout: Brepols 2013, 67–108.
- “Tracing A Parisian Lectionary in Medieval Finland”. *Fragment ur arkiven*. Lennersand, M., Karlsson, Å. & Klackenbergh, H. (toim.). *Skrifter utgivna av Riksarkivet* 37. Stockholm: Svenska Riksarkivet, 152–176.
- “Elävät luut: Pyhän Henrikin keskiaikaiset reliikit”. *Olavin ja Mikaelin jalanjäljissä*. Innanen, T., Pitkänen, T. & Åvist, T. (toim.). *Hymnos: Hymnologian ja liturgiikan seuran vuosikirja*. Helsinki: Hymnologian ja liturgiikan seura 2013, 65–74.

Lehtori Ria Berg

Vuoden 2013 kuluessa instituutin lehtorin, dosentti, FT Ria Bergin toiminta koostui lähinnä instituutin kurssien opettamisesta sekä omasta tieteellisestä tutkimuksesta. Kevään 2013 tieteellisen kurssin aikana lehtori osallistui yhdessä johtajan kanssa viikoittaisen kurssiseminaarien ohjaamiseen, piti teemoihin johdattelevia luentoja sekä johti ekskursioita kurssin teemaa ja Rooman topografiaa valottaviin kaupunkikohteisiin ja museoihin. Lisäksi lehtori organisoi ja johti kurssin kaksi pitkää retkeä, nelipäiväisen retken Campaniaan (Benevento, Napoli, Amalfi, Ravello, Pompeji) ja samoin nelipäiväisen retken Emilia-Romagnaan (Firenze, Bologna, Ravenna, Ferrara). Syksyn johdantokurssilla lehtori piti luentoja antiikintutkimuksen perusmetodeista sekä johti kaupunkikävelyitä Rooman keskeisille arkeologisille alueille, museoihin ja kolmipäiväisen ekskursioon Campaniaan.

Lehtori organisoi yhteistyössä Priv.-Doz. Dr. Sabine Huebnerin kanssa Suomen Rooman-instituutissa 21.–23.11. järjestetyn kolmipäiväisen kansainvälisen konferenssin *The Material Sides of Marriage. Female goods and women's economic role in the domestic sphere in Greek, Roman and*

Byzantine times. Konferenssiin osallistui 50 kirjautunutta jäsentä; ja puhujia oli 43, paitsi Italian useista yliopistoista, myös mm. Yhdysvalloista, Ranskasta, Saksasta, Espanjasta, Israelista, Kreikasta, Suomesta ja Brasiliasta. Lehtori on aloittanut konferenssiesitelmien julkaisun valmistelun.

Syksyn aikana lehtori valmisteli keväällä 2014 järjestettävää symposiumia *The Roman Courtesan. Status and cultural role on non-servile prostitution in Roman Antiquity*, johon hän sai rahoituksen Tieteellisten seurain valtuuskunnalta, ja solmi yhteistyösopimuksen, johon kuuluu myös osa rahoituksesta, Saksan Rooman-instituutin (*Deutsches Archäologisches Institut Rom*) kanssa. Symposiumiin on kutsuttu useita alan kansainvälisiä huippututkijoita. Lehtori Berg aloitti myös marraskuussa 2014 järjestettävän *Tangible religion* -workshopin suunnittelun ja rahoituksen hankinnan.

Lehtori osallistui säännöllisesti AIAC:n kokouksiin instituutin edustajana sekä *Circolo Gianicolense* -seminaarin toimintaan ja organisointiin. Omaan tieteelliseen toimintaan kuuluivat varsinaisen tutkimusprojektin (A. Trebius Valensin talon löytöjen analyysi ja julkaisu) ohella vierailuluennot ja esitelmät:

- *Donne pompeiane allo specchio*. Napolin arkeologisen museon sarjassa *Incontri di Archeologia* (8.3.)
- *Did all Pompeian women have mirrors?* British Museumin Pompeji-näyttelyyn liittyvässä seminaarissa Lontoossa (16.4.).
- *La casa come cassaforte. Riflessioni sulla distribuzione dei reperti e modelli di conservazine degli oggetti nella casa pompeiana*. *Associazione Internazionale di Archeologia Classica* (AIAC) -järjestön Mèridassa Espanjassa järjestämässä kansainvälisessä konferenssissa *Centro e periferia* (14.5.)
- *Scavi a Pompei tra XIX e XXI secolo. Problemi di documentazione e ricontestualizzazione dei rinvenimenti*. Luento Università di Napoli 3:n arkeologian laitoksen seminaarissa 9.12.

Julkaistavaksi jätetyt artikkelikäsikirjoitukset:

- “Toiletries and taverns. Female toiletries in small Pompeian houses, *cauponae*, and *hospitia*” in *Gender in Mediterranean Archaeology*, ed. Giulia Saltini Semerari (forthcoming).
- “Bathing the Infirm. Water basins in Roman iconography and Pompeian household contexts”, in *Infirmity in Antiquity and the Middle ages: Social and cultural approaches to health, weakness and care* (forthcoming).

Intendentti Simo Örmä

Intendentti, FK Simo Örmä hoiti aiempien vuosien tapaan instituutin yleishallintoa, kirjastoa, kiinteistöhuoltoa sekä kulttuuritoimintaa. Lisäksi hän osallistui instituutin kurssien ja erikoisryhmien opetukseen, hoiti *Amici di Villa Lante al Gianicolo* -ystävähdistyksen pääsihteerin tehtäviä sekä toimi o.t.o. Suomen Pyhän istuimen suurlähetystön toimistonhoitajana. Hän vastasi Villa Lanten alamuurin vahvistuksista (ks. alla) sekä toimi Senaattikiinteistöjen edustajana Venetsian biennaalirakennusten ylläpitohallinnossa.

Intendentti avusti myös instituutin *Acta Instituti Romani Finlandiae* -julkaisusarjan teknisessä toimittamisessa ja hoiti yhteydenpitoa sen kustantajaan.

Julkaisuja vuonna 2013:

- ”Hadrianuksen *Athenaeum* – Rooman metrotöiden aarteita”. Roma. Villa Lanten ystävien vuosikirja XII.
- (& P.Niemelä) ”Fredrik II Hohenstaufilaisen haukkametsästyskirja”. Roma. Villa Lanten ystävien vuosikirja XII.
- Jättänyt artikkelikäsitelmän (& J. Salo & P. Niemelä), ”The Cockatoo of Frederick II of Hohenstaufen” aikakauslehteen *Ornis Fennica*.

Stipendiaatit ja tutkijajäsenet

Wihuri-stipendiaatit

FM Riikka Ala-Risku 31.7. saakka) jatkoi väitöskirjatutkimustaan ”Monikielisyys nykyitalialaisessa kertomakirjallisuudessa” (*Plurilinguismo nella narrativa italiana contemporanea*).

FM Tommi Lankila (1.8.–31.10.) aloitti väitöskirjatutkimuksensa aiheesta ”The ‘Saracens’ in Italy in the Early Middle Ages: Contacts between the Arab Islamic World and Italy from the 7th to the 11th Century”.

FM Miika Kuhan (1.11.2013 lähtien) väitöstutkimus on ensiedition Benintendi de’ Ravagnanin (1318–1365) kirjoittamasta latinankielisestä Venetsian historiasta (*Chronica Venetiarum*). Wihurin stipendin tuella viimeisteltävä lisensiaatintutkimus sisältää tekstiedition sekä teosta taustoittavan johdannon.

Arkkitehtistipendiaatti

Arkkitehtiylöppilas Sara Frankenhaeuser teki diplomityötään *Reinventing cave dwelling – temporary living in Sasso Caveoso* ja siirtyi lähtötietojen ja kirjallisuuden analysoinnista suunnitteluvaiheeseen ja rakenteellisten keinojen tutkimiseen. Hän suunnitteli ja tutki tilallisia keinoja jälleenrakentaa modernilla ja ekologisella tavalla Sasso Caveoson yhden rajatun alueen luola-asuntoja.

Instituutin tutkijajäsenet

Instituutin keskeisten tutkimusaiheitten parissa työskentelevä, arvostettu tutkija voi saada väliaikaisen statuksen instituutin ulkopuolella asuvana tutkijajäsenenä, Suomen Rooman-instituutin fellow’na. Vuonna 2013 ulkopuolisina tutkijajäseninä työskentelivät Priv.-Doz. Dr. Sabine Huebner (Friedrich-Meinecke-Institut, Freie Universität Berlin, koko vuoden) sekä apulaisprofessori, dos. Teemu Roos (Helsingin yliopisto, syyslukukauden).

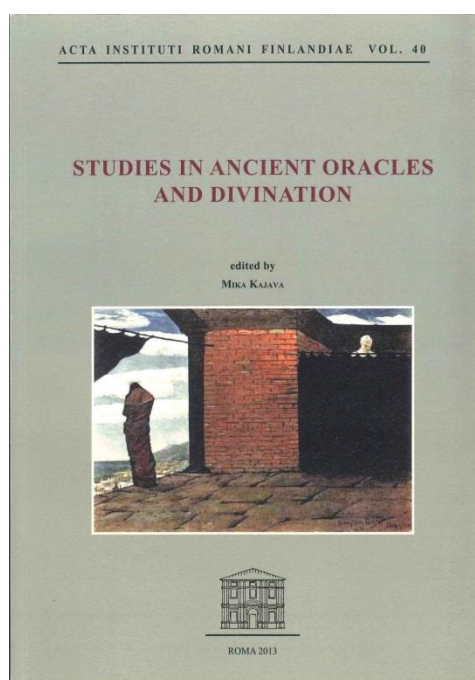
Priv.-doz. Dr. Huebnerin tutkimukset liittyivät itäisen Välimeren piiriin, erityisesti Egyptin sosiaali-, kulttuuri-, uskonto- ja taloushistoriaan antiikin aikana. Dos. Roosin Roomassa suorittamat tutkimukset liittyivät instituutin johtajan tutkimushankkeeseen ja käsittelivät kalenterien kehitystä kehityshistoriallisesta ja fylogeneettisestä näkökulmasta. Roos myös kehitti kalenteritutkimuksen tietokoneavusteisia menetelmiä.

Instituutin oma tieteellinen julkaisutoiminta

Vuoden aikana julkaistiin seuraavat *Acta Instituti Romani Finlandiae* -sarjan uudet osat:

- *Changing Minds. Communication and Influence in the High and Later Middle Ages*. Edited by Christian Krötzel & Miikka Tamminen (Acta IRF 39, 178 sivua)
- *Studies in ancient oracles and divination*. Edited by Mika Kajava (Acta IRF 40, 224 sivua)
- *Religious participation in ancient and medieval societies: rituals, interaction and identity*. Edited by Sari Katajala-Peltomaa & Ville Vuolanto (Acta IRF 41, 240 sivua, painettu tammikuussa 2014)

Lisäksi *Amici di Villa Lante al Gianicolo* jatkoi 35 vuoden tauon jälkeen sarjansa *Conferenze e memorie di Villa Lante* julkaisemista. Sarjan neljäs, loppuvuodesta 2013 ilmestynyt numero on prof. Laura Chioffin tutkimus *Portus Iulius nelle fonti letterarie*. Julkaisu painettiin TERCESin tuella.

Tieteelliset seminaarit ja esitelmät

30.1. Prof. Laura Chioffin esitelmä aiheesta *Portus Iulius nelle fonti letterarie*. Yhteistyössä *Amici di Villa Lante al Gianicolon* kanssa.

8.2. NordWel CoE in Welfare Researchin ja Jyväskylän yliopiston kanssa järjestetty workshop *Current Issues in Italian and Nordic Welfare Studies*. Puhujina Katariina Mustakallio (Institutum Romanum

Finlandiae), Enrico Pugliese (Università di Roma, La Sapienza), Mara Renzi Gasbarroni (Censis institute), Andrea Ciarini (Università di Roma, La Sapienza), Maria Paola del Rossi (Fondazione Di Vittorio), Paolo Borioni (Fondazione Brodolini), Pirjo Markkola (Jyväskylän yliopisto).

20.2. Prof. em. J. Rasmus Brandtin (University of Oslo) esitelmä aiheesta *Liminalità e purificazione: una chiave di lettura per le pitture funerarie degli Etruschi?* Yhteistyössä *Amici di Villa Lante al Gianicolon* kanssa.

8.–9.3. Yhteistyössä British School at Romen kanssa järjestetty kansainvälinen seminaari *Fuel and Fire in the Ancient Roman World*. Suomalaisena alustajana Institutum Romanum Finlandiaen johtaja Katariina Mustakallio.

20.3. Prof. Tancredi Carunchion esitelmä aiheesta *Gli interventi dei Lante sulla Villa al Gianicolo nella metà del Cinquecento: alcune possibili analogie con la Villa di Papa Giulio III*. Yhteistyössä *Amici di Villa Lante al Gianicolon* kanssa.

10.4. FT Eeva-Maria Viitasen esitelmä aiheesta *La villa romana ed il suo ambiente: come scegliere il luogo perfetto per una casa di campagna?* Yhteistyössä *Amici di Villa Lante al Gianicolon* kanssa.

12.4. *Yearbook of Political Thought, Conceptual History and Feminist Theory*, toimituskunnan kokous. Järjestäjänä Redescriptions ry.

15.5. Amos Anderson -luento: *Gli antichisti, il fascismo e l'invenzione di Roma*, prof. Andrea Giardina (Istituto Italiano di Scienze Umane). Yhteistyössä Konstsamfundetin kanssa.

5.6. Prof. Katariina Mustakallion kirjan *Sive Deus sive Dea* (Edizioni ETS) esittelytilaisuus. Esittelijänä Prof. Donatella Puliga (Università di Siena). Lisäksi Prof. Katariina Mustakallion esitelmä aiheesta *Infanzia e religione, socializzazione nel mondo antico e medievale*.

2.10. Dr. Marco Buonocoren (*Biblioteca Apostolica Vaticana*) esitelmä aiheesta *Le biblioteche nella Biblioteca Vaticana: tra Cinquecento e Seicento*. Yhteistyössä *Amici di Villa Lante al Gianicolon* kanssa.

31.10.–1.11. Kansainvälinen seminaari *Omnium annalium monumenta*. Yhteistyössä *British School at Romen* kanssa; suomalaisena alustajana oli FT Kaj Sandberg.

6.11. FT Teemu Immosen (Turun yliopisto) esitelmä aiheesta *Gli affreschi perduti della basilica di Montecassino (1071): una ricostruzione*. Yhteistyössä *Amici di Villa Lante al Gianicolon* kanssa.

13.–15.11. *Workshop on Stematological Vocabulary*. 19 osallistujaa 11 maasta. Yhteistyössä Euroopan Unionin rahoittaman COST-hankkeen IS1005 *Medieval Europe* kanssa.

15.–17.11. *Workshop on Phylomemetics*. Viisi osallistujaa Suomesta ja Britanniasta. Yhteistyössä

Suomen akatemian laskennallisen päättelyn COIN-huippututkimusyksikön, Cambridgen ja Durhamin yliopistojen kanssa.

21.–23.11. kansainvälinen seminaari *The Material Sides of Marriage: female goods and women's economic role in the domestic sphere in Greek, Roman and Byzantine times.*

4.12. Dr. Marzia Di Menton ja Dr. Daniela Rossin (*Soprintendenza Speciale per i Beni Archeologici di Roma*) esitelmä aiheesta *Nuovi rinvenimenti nell'area della catacomba di Monteverde.* Yhteistyössä *Amici di Villa Lante al Gianicolon* kanssa.

Workshop on Stemmatological Vocabulary

Instituutin tutkija- ja muut vierailut 2013

Villa Lanten tutkijaresidenssi on tärkeä osa instituutin tieteellistä, mutta myös muuta toimintaa. Vuoden 2013 kuluessa Villa Lantessa asui – ateljeen residenssitaiteilijoiden ja instituutin stipendiaattien sekä instituutissa järjestettyjen kurssien osallistujien lisäksi – kaikkiaan 118 eri alojen tutkijaa, opettajaa, taiteilijaa, säveltäjää, muusikkoa, opiskelijaa, arkkitehtia, opiskelijaa, journalistia ja muuta henkilöä, joiden hankkeitten toteuttaminen edellytti oleskelua Roomassa. Näin instituutin vaikutus säteili niin tieteellisen ja taiteellisen kuin laajemmin kulttuuritoiminnan saroilla vielä huomattavasti laajemmalle kuin instituutin ja sen henkilökunnan tutkimukset ja julkaisut antavat ymmärtää. Vuonna 2013 Villa Lanten residenssissä asuivat:

- viulisti Tiina Aho-Eerola
- dramaturgi Mauri Ahola
- viulisti Susanna Arminen
- FT Riitta Autio
- fil.yo Marie Berggren
- TM Milla Bergström
- FM Oliver Blomqvist
- prof. Christer Bruun
- FT, dos. Liisa Byckling
- FM Sara Enberg
- Noora Ervasti
- fil.yo Simone Forsèn
- taiteilija Beryl Furman
- viulisti Virva Garam
- TM Sebastian Grünbaum
- Salla Hakuri
- FM Svetlana Hautala
- Taiteilija Jari Heinonen
- ark.yo Taavi Henttonen
- VTL Kari Hietala
- prof. emerita Marjatta Hietala
- TM Meri-Anna Hintsala
- prof. Paavo Hohti
- taiteilijaprofessori Eero Hämeenniemi
- FT, dos. Marja-Leena Hänninen
- FT Marja Härmänmaa
- FT Teemu Immonen
- kirjailija Markku Into
- FM Heikki Jokinen
- Hanna Jokinen
- Tiipi Jokinen
- taiteilija Soile Jääskeläinen
- taiteilija Antero Kahila
- arkkite. Iida Kalakoski
- taiteilija Jarmo Kallinen
- TL Pirjo Kantala
- FM Ruut Kataisto
- OTM Aleksandra Kiskonen
- säveltäjä Ilari Kaila
- viulisti Kreetta-Maria
- FM, tietokirjailija Arto Kivimäki
- FL Ossi Kokkonen
- taiteilija Kaisa Koivisto
- säveltäjä Juha T. Koskinen
- FM Ilkka Kuivalainen
- prof. Pirjo Kukkonen
- KTM Timo Kuokka
- Kristiina Kunnas
- merentutkija Harri Kuosa
- FL Pirkko-Leena Kuosa
- prof. Altti Kuusamo
- fil.yo Jenna Kärkkäinen
- FL Leena Laiho
- Tuomas Lassila
- MBA Marika Lehtinen
- säveltäjä Ulf Långbacka
- alttoviulisti Jouko Mansnerus
- prof. Pirjo Markkola
- FM Tiina Martikainen
- Dr. Sabine Meine
- prof. Outi Merisalo
- kuvataiteilija Laura Miettinen
- FM Pia Mustonen
- Sanni Mutikainen
- taiteilija Piippa Mutikainen
- Anniina Mäki
- taiteilija Yoshinobu Nakamura
- prof. Pekka Niemelä
- säveltäjä Kai Nieminen
- FT Pirjo Niiranen
- Mona Nylund
- kuvataiteilija Paul Osipow
- viulisti Markus Pelli
- sellisti Lea Pekkala
- FT, dos. Arvo Peltonen
- FT Johanna Pentikäinen
- Kirsi Poutanen
- Dr. Donatella Puliga
- FM Elina Pyy
- kirjailija Kaisa Raittila
- FM Suvi Randén
- FM Johanna Rassi
- Dr. Therese Ridley
- prof. Ronald Ridley
- Markku Riekkinen
- FM Annika Rinne
- dos. Janne-Markus Rintala
- Helena Roininen
- toimittaja Suvi Ruotsi
- FT Marika Räsänen

- prof. Olli Salomies
- FT Kaj Sandberg
- HuK Pietari Saurama
- dos. Liisa Savunen
- Julia Schröder
- TM Samuli Siikavirta
- FM Leena Silfverberg
- FT Timo Sironen
- prof. Margareta Steinby
- FK Elina Suolahti
- prof. Tanja Syrjämaa
- lehtori Heli Tiainen
- FM Timo Tikkala
- FL Pekka Tuomisto
- FM Juha-Pekka Tuppi
- FT Eeva-Maria Viitanen
- TL Matti-Pekka Virtaniemi
- Sirkka Virtaniemi
- LL Tuomas Vuornos
- FM Maija Vuornos
- FM Reima Välimäki
- Minna Väliaho
- graafinen suunnittelija Niina Väänänen
- taidemaalari Riikka Wesamaa
- prof. Anna-Maija Ylimaula
- FK Matti Ylipiessa
- FM Henna Ylänen

Kirjasto ja arkisto

Instituutti ylläpitää tieteellistä kirjastoa, jonka painopisteinä ovat antiikin ja keskiajan historia, arkeologia sekä latinalainen filologia. Kirjasto on Rooman tieteellisten kirjastojen tietoverkon URBS (www.reteurbs.org) aktiivinen jäsen. Vuoden aikana instituutti loi verkkoon 263 uutta bibliografista tietoa ja täydensi 493 tietoa. Kirjastoverkko on etsimässä uutta *open source* -ohjelmaa, jolla nykyisen ohjelmiston kalliit huoltokulut pystyttäisiin välttämään. Valitettavasti osa kirjastoista on kuitenkin halukas siirtymään omaan, paikalliseen luettelointijärjestelmään. Siten kirjastoverkon luonne tulee lähivuosina muuttumaan.

Kirjaston kokoelma karttui vuoden aikana 301 niteellä. Uusia kirjoja hankittiin ostoin ja vaihtosuhteitten kautta, mutta suuri osa uutuuksista saatiin lahjoituksina. Lahjoituksia kirjastoon tekivät:

- Academia Scientiarum Fennica
- Ahl-Waris, Eva
- Amici dei Musei di Roma
- Ateneumin taidemuseo
- Berg, Ria
- Berger, Martti
- Bibliotheca Hertziana
- British School at Rome
- Bruun, Christer
- Castrén, Paavo
- Classiques Garnier
- Finocchiaro, Giuseppe
- Fondazione Lorenzo Valla
- Fondazione Portus
- Gautier di Confienzo Edoardo
- Hanska, Jussi
- Heikkilä, Tuomas
- Häikiö, Martti
- Hänninen, Marja-Leena
- Keskiaho, Jesse
- Klassillis-filologinen yhdistys
- Larsson Lovén, Lena
- Lollobrigida, Consuelo
- Marcucci, Laura
- Ministero Beni ed Attività Culturali
- Musei Vaticani
- Museo della Preistoria della Tuscia
- Mustakallio, Katariina

- Oksala, Teivas
- Patitucci Uggeri, Stella
- Pietilä-Castrén, Leena
- Ridley, Ronald
- Rossi, Daniela
- Salonen, Kirsi
- Societas Scientiarum Fennica
- Solin, Heikki
- Stenius, Lilli
- Suolahti, Elina
- Tarasti, Eero
- Turun yliopisto, Italian kieli
- Unione Storia ed Arte
- Università LUMSA
- Università Sapienza. Dipartimento di storia disegno e restauro dell'architettura
- Villa Lanten ystävät
- Åbo akademi
- Örmä, Simo

IV. OPETUS

Suomen Rooman-instituutti järjesti vuonna 2013 oman opetussuunnitelmansa mukaisesti neljä eri tahoille suunnattuja ja erilaisin painotuksin toteutettuja tieteellisiä kursseja. Lisäksi instituutissa toteutettiin viisi muuta tieteellistä kurssia yhteistyössä suomalaisten korkeakoulujen kanssa.

Instituutin kurssien taso pyritään pitämään mahdollisimman korkeana. Tähän liittyen antiikintutkimuksen johdantokurssin ohjelma pyrittiin saamaan aiempaa haastavammaksi ja tieteellisemmäksi, ja kurssista annettiin aiemmasta poiketen arvosana. Kurssin sisältöihin liittyvien tavoitteiden ohella yleisenä tavoitteena oli kannustaa nuoria lahjakkuuksia tutkijanuralle ja antaa urapolusta realistinen käsitys.

Instituutin omat kurssit

Tieteellinen kurssi 18.2.–13.5.

Laura Aho (Helsingin yliopisto)

Ville Hakanen (Helsingin yliopisto)

Tuuli Helminen (Helsingin yliopisto)

Roosa Kallunki (Tampereen yliopisto)

Tuomo Nuorluoto (Helsingin yliopisto)

Sirpa Ollila (Turun yliopisto)

Minna Räsänen (Oulun yliopisto)

Opettajakurssi (Suomen uskonnonopettajien liitolle) 10.–23.6.

Liisa Franssila-Ylinen

Katri Hanki

Mikko Karttunen

Päivi Kuusisto

Virpi Loikkanen

Saara Mäkelä

Jarno Parviola

Mervi Tornberg

Arkkitehtikurssi 26.8.–16.9., vetäjänä arkkitehti Juhana Heikonen

Laura Iivarinen (Oulun yliopisto)

Riku-Pekka Kärkkäinen (Tampereen teknillinen
yliopisto)

Lars-Erik Mattila (Aalto-yliopisto)

Robin Landsdorff (Aalto-yliopisto)

Joonas Parviainen (Oulun yliopisto)

Anna Solin (Aalto-yliopisto)

Jutta Vuorinen (Tampereen teknillinen
yliopisto)

Antiikintutkimuksen johdantokurssi 16.9.–13.10., vetäjinä instituutin johtaja ja lehtori

Joni-Pekka Karjalainen (Oulun yliopisto)

Heidi Kovanen (Helsingin yliopisto)

Markus Lähteenmäki (Courtauld Institute,
Lontoo / Helsingin yliopisto)

Niko Nyqvist (Tampereen yliopisto)

Saara Penttinen (Turun yliopisto)

Niina Toivonen (Helsingin yliopisto)

Anna Vuolanto (Helsingin yliopisto)

Antiikintutkimuksen johdantokurssi

Muut instituutissa järjestetyt kurssit

Tampereen yliopiston kaupunkihistorian kurssi 11.–21.1., vetäjinä prof. Marjaana Niemi ja dos. Ville Vuolanto

Minna Isopahkala

Rami Niemi

Jyrki Nissi

Samu Oksanen

Maija Pyykkönen

Tiina Ranto

Samuel Vainiomäki

Jyväskylän yliopiston taidehistorian kurssi 13.–26.5., vetäjinä prof. Heikki Hanka ja FM Lauri Ockenström

Henna Hietainen

Maiju-Annika Nurminen

Iina Julkunen

Elina Saarikoski

Riikka Kemppainen

Jenna Vuori

Ulriikka Nokelainen

Helsingin yliopiston kaupunkihistorian kurssi 27.5.–3.6, vetäjänä prof. Laura Kolbe

Petra Aho

Juha Sihvonen

Risto Karinkanta

Heidi Salminen

Satu Keinänen

Arttu Suorsa

Veera Manka

Enni Valtonen

Inka Ora

Oulun yliopiston museologian ekskursio 14.10.–21.10., vetäjänä FT, yliopistonlehtori Janne Ikäheimo

Noora Hemminki

Laura Pelkonen

Marisa Kuusisto

Saara Tuovinen

Tanja Moilanen

Elisa Valtanen

Laura Ohenoja

Tampereen seudun työväenopiston kurssi, 2.–13.12., vetäjänä FM Kalle Mäkelä

Ritva Eriksson

Leena Savolainen

Helena Nivasalo

Pekka Savolainen

Raija Pirtola

Tuulikki Vaissi

Maija Saarijärvi

V. TAITEELLINEN TOIMINTA

Instituutilla on pitkät perinteet paitsi tieteen, myös laajemmin kulttuurin tyyssijana. Vuonna 2013 Villa Lanten ateljeessa työskenteli kuuden kuukauden jaksoissa kaksi Suomen eturivin kuvataiteilijaa. Instituutin laaja konserttisarja toteutettiin pääosin yhteistyössä *maestro* Flavio Colusson ja *Ensemble seicentonovecenton* kanssa. Instituutissa järjestettiin myös laaja kirjo erilaisia kulttuuritilaisuuksia, minkä lisäksi instituutti oli suojelijana ja yhteistyökumppanina useassa muualla Roomassa järjestetyssä tilaisuudessa.

Villa Lanten ateljeessa työskennelleet kuvataiteilijat

- Jukka Korkeila
- Marja Kanervo

Konsertit

Festa Carissimiana : Orecchio di Giano-sarjan konsertti 23.4. Giacomo Carissimin ja Flavio Colusson musiikkia. Elena Cecchi Fedi, Margherita Chiminelli, Maria Chiara Chizzoni, Arianna Miceli, sopraano; Luigi De Donato, basso; Andrea Coen, urut; Andrea Damiani, theorbi, Flavio Colusso, cembalo.

Prima di Sibelius : Orecchio di Giano-sarjan konsertti 8.5. Rantatie-kvartetti: Kreetta-Maria Kentala ja Tiina Aho-Erola, viulu; Jouko Mansnerus, viola; Lea Pekkala, sello. Erik Tulindbergin, Konrad Greven ja Ernst Mielckin musiikkia.

21.6 Sångföreningen Stadikvartett: kesäkonsertti alapuutarhassa

SempreVerdi : Orecchio di Giano-sarjan konsertti 12.9. Vito Paternoster, sello; Pierluigi Camicia, piano. Wagnerin, Hindemithin, Paternosterin, Frederyk Chopinin ja Goltermanin musiikkia ja Vito Paternosterin Rossini- ja Verdi-sovituksia.

Bach to Minimalism : Orecchio di Giano-sarjan konsertti 8.10. Massimo Mercelli, huilu; Corrado De Bernart, piano. J. S. Bachin, C. Ph. E. Bachin, Philip Glassin ja Michael Nymanin musiikkia.

Omaggio a Villa Lante : Orecchio di Giano-sarjan konsertti 25.10. Kai Nieminen, kitara; Trio La Rue (Virva Garam, piano; Susanna Arminen, viulu; Markus Pelli, sello). Girolamo Frescobaldin, Saara Lindahlin (kappaleen *Kaupunki n. 437* ensiesitys), Kai Niemisen, Juha T. Koskisen ja Arnold Schönbergin musiikkia.

Salotto Helbig : Orecchio di Giano-sarjan konsertti 26.11.. Jean Nirouët, altto; Gian Rosario Presutti, piano; Silvia De Palma, lausunta. Richard Wagnerin, Franz Lisztin ja Paolo Francesco Tostin musiikkia. Konserttiin liittyi Dr. Sabine Meinen esitys Helbigin musiikkisalongista.

Lisäksi *Orecchio die Giano* -sarjaan kuuluivat Villa Torloniassa 12. ja 13.11. pidetyt Flavio Colusson oopperan *Il Lauro del Gianicolo* esitykset.

Muut taiteelliseen toimintaan liittyvät tapahtumat

23.5. Kuvanveistäjä Lilli Steniuksen kirjan *Suoni Silenti* (De Luca Editori D'Arte) esittelytilaisuus. Puhujina Francesco Buranelli, Roberto Rusconi ja Roberto Einaudi. Moderaattorina Katariina Mustakallio.

11.10. Peter Forsskålin teoksen *Tankar om borgerliga friheten* italiannoksen julkistamistilaisuus ja teemaan liittyvä seminaari. Esittelijöinä David Goldberg ja Elisa Bianco. Moderaattorina Tuomas Heikkilä. Yhteistyössä Suomen ja Ruotsin Italian-suurlähetystöjen kanssa.

11.11. Arkkitehti Juhani Pallasmaan esitelmä Villa Aureliassa ja vastaanotto Villa Lantessa. Moderaattorina Tuomas Heikkilä. Yhteistyössä *American Academy in Rom*en kanssa.

26.11. Taiteilijoiden Sonia Ros ja Katja Kotikoski *Figure del desiderio* -näyttelyn prologin avajaiset Villa Lantessa.

Lisäksi instituutti tuki pohjoismaisten suurlähetystöjen järjestämää yhteispohjoismaista elokuvatapahtumaa (*Nordic Film Fest*, 11–14.4) ja taiteilija Kaisu Koiviston osallistumista Museo Andersenissa pidettyyn näyttelyyn *Intersezioni/Intersections* (19.9.2013–19.1.2014).

Instituutti oli suojelijana seuraavissa kulttuuritapahtumissa: *Biourban acupuncture: Treasure Hill of Taipei to Artena* (järjestäjinä Marco Casagrande ja Ruin Academy, Artena, 20.7.); seminaari *Italy and the Nordic Architects* (Accademia Nazionale di San Luca, 14.–15.11.).

VI. INSTITUUTTI MIELENKIINNON KOHTEENA

Instituutti mediassa

Instituutin toiminnasta tiedottamiseen kiinnitettiin korostunutta huomiota. Tapahtumista tiedotettiin instituutin internet- ja Facebook-sivuilla, instituutin *Fenestra Fannorum* -blogissa, sähköpostein ja perinteisellä kirjepostilla. Viestinnän päämääränä oli kiinnittää huomio instituutissa tehtävään korkeatasoiseen tieteelliseen tutkimukseen ja kulttuurityöhön. Suomen Rooman-instituutti oli vuonna 2013 julkisuudessa ainakin seuraavissa medioissa:

- Uuden johtajan henkilökuva. *Helsingin Pörssiklubbin jäsenlehti / Helsingfors Börsklubbs medlemstidning* 1/2013.
- “Kulttuuri-instituuteista halutaan nyt hyötyä”. *Helsingin Sanomat* 15.2.2013.
- “Tehtävä Villa Lantessa”. Tuomas Heikkilän henkilökuva / haastattelu. *Glorian antiikki* 3/2013.
- Tuomas Heikkilän henkilökuva / haastattelu. *Helsingin Sanomat* 30.4.2013.

- “Il muro con la firma dell’invasore”. *Cronaca di Roma* 28.7.2013.
- “Minun kansalliskirjastoni: Tuomas Heikkilä”. *Kansalliskirjasto* 2/2013, 4–5.
- “Monitieteistä kalenteritutkimusta Villa Lantessa”. Tuomas Heikkilän haastattelu, henkilökuva ja tutkimuskatsaus. *Apropos* 21.8.2013.
- “Suomalaisen tiede- ja taide-elämän tähtitehdas sijaitsee Roomassa”. Tuomas Heikkilän haastattelu. *Yle Kulttuuri* 9.9.2013.
- Korhonen, Kimmo, “A cold drop on a warm hand”. *Finnish Music Quarterly* 3/2013 (mm. Kai Niemisen Villa Lante -aiheisista sävellyksistä)
- “Villa Lanten uuden johtajan tutkimuskohteena aika ja sen hallitseminen”. Tuomas Heikkilän haastattelu ja henkilökuva. *Roma – Villa Lanten ystävien vuosikirja XII*, 11/2013
- Castrén, Paavo, “Suomen Rooman-instituutti ja antiikintutkimuksen uudet tuulet”. *Tieteessä tapahtuu* 6/2013, 11–17.
- “Tieto kiteytyy timanteiksi. Historioitsija Tuomas Heikkilä rakastui tiedonlouhintaan”. *Yliopisto* 10/2013, kansi, 18–24.

Lisäksi instituutin jäsenten yksittäiset tutkimushankkeet, Villa Lantessa järjestetyt konsertit ja instituutin tukemat näyttelyt ovat saaneet julkisuutta niin Italiassa kuin Suomessa.

Pääministeri Jyrki Katainen seurueineen Villa Lantessa, vas. instituutin johtaja Tuomas Heikkilä ja senaattori Mario Monti

Erityisvierailut

20.1. Pyhän Henrikin päivän vieraina arkkipiispa Kari Mäkinen, arkkipiispa Leo ja piispa Teemu Sippo SCJ seurueineen

19.–20.4. Euroklubin seminaariryhmä

22.4. kansanedustaja Timo Soini puolisoineen ja sls Alpo Rusi

23.4. Suomen messujärjestäjien unioni

8.5. arkkitehti Renzo Piano

14.5. Eduskunnan talousvaliokunta puheenjohtajansa Mauri Pekkarisen johdolla

19.8. valtiovarainministeri Jutta Urpilainen

5.9. *The Royal Society for Artsin* suomalaisjäsenet

3.10. Suomen kunniakonsulit Italiassa

13.10. pääministeri Jyrki Katainen, senaattori Mario Monti, ambasciatore Antonio Zanardi Landi, consigliere Stefano Grassi, vice direttore generale Luigi Federico Signorini, presidente Luigi Maramotti, console generale Mauro Jannelli, sls Petri Tuomi-Nikula

18.10. VTT Sinikka Salo seurueineen

18.–20.10. säätiön Institutum Romanum Finlandiae hallitus

3.11. Eduskunnan emeritus-puhemies Paavo Lipponen, säätiön IRF valtuuskunnan jäsen, ja kansanedustaja Päivi Lipponen

4.11. hallituksen puheenjohtaja, säätiön IRF valtuuskunnan jäsen Sari Baldauf

21.11. sls Alpo Rusi seurueineen, metropoliitta Ambrosius

25.11. Suomen Olympiakomitean puheenjohtaja Risto Nieminen

29.11. arkkitehdit Tuomas Toivonen ja Nene Tsuboi

11.12. Ruotsin, Tanskan ja Norjan Rooman-instituuttien henkilökunta

Pohjoismaisten instituuttien henkilökunta perinteisellä joululounaalla

Villa Lante käyntikohteena

Instituutin rakennus, renessanssihuvila Villa Lante on suosittu käyntikohde suomalaisille ja italialaisille matkailijaryhmille, koululaisryhmille ja yksittäisille vierailijoille. Instituutissa vierailleista kävijöistä 2280 kirjoitti nimensä vieraskirjaan vuonna 2013. Luvussa eivät ole mukana yleisötilaisuuksissa käyneet henkilöt, joten instituutin kävijämäärä oli kokonaisuudessaan huomattavasti yli 3 000 henkeä.

VII. KIINTEISTÖT JA IRTAIMISTO

Instituutti toimii 1520-luvulla rakennetussa renessanssihuvila Villa Lantessa. Instituuttiin kuuluu myös Via G. B. Faldalla sijaitseva huoneisto, joka oli vuonna 2013 instituutin lehtorin asuntona.

Villa Lantessa suoritettiin vuonna 2013 joukko korjaustöitä. Vuoden 2012 alussa tapahtuneen vesivahingon vahingoittamat johtajan työhuoneen freskomaalaukset restaurointiin tammi-helmikuussa. Työn teki restaurointifirma Lucia Morganti. Kesän aikana johtajan asunnon parketti

korjattiin ja osa sen seinistä maalattiin. Johtajan kylpyhuoneen WC-istuin uusittiin. Lisäksi vuoden aikana on tehty useita suurehkoja putkiston kunnostustöitä mm. pesulakerroksessa ja lisäksi pesulan ilmastointilaitteet ja jätekaivon pumppu uusittiin. Lämpökattilan kiertopumppu ja paisunta-astiat uusittiin. Korjaustyöt teetettiin pitkälti aiemmillä urakoitsijoilla: Natura e Architettura Ortolani (puutarhatyöt), Edil. A.Z. (putkityöt), Tecno Fuel (lämpökattila), Tecnoelettra Impianti (sähkötyöt).

Syksyn aikana tehtiin laajat Villa Lanten alapuolisen terassin tuentatyöt. Terassin tukimuurin vahvistaminen oli välttämätöntä, sillä tontilla ja rakennuksessa oli havaittu pidemmän seurantajakson aikana leveneviä, maan liikkeestä aiheutuneita halkeamia. Villan perustuksia sekä tonttia tukeva muuri ankkuroitiin rinteeseen. Muurin tukirakenteet koostuvat kahdestatoista 12–14 metriä pitkistä teräsankkurista, jotka betonoitiin villan alla olevaan maapohjaan. Ankkureiden lisäksi muurin juuressa on pystysuorat teräsmaalut ja niitä muuriin yhdistävä betonipalkkirakenne, jotka entisestään lisäävät rakenteen kestävyyttä maanpainetta vastaan. Koetulokset rakenteen toiminnasta olivat erittäin hyvät ja onkin oletettavaa, että halkeamat eivät tule jatkossa enää lisääntymään. Tuentatöiden yhteydessä muurin ulkoasua alarinteessä sijaitsevan luostarin puutarhan suuntaan kohennettiin poistamalla ja uusimalla rapautuneet saumalaastit. Luostarin pyynnöstä työmaakäyttöön rakennettu tie muurin etupuolelle jätettiin purkamatta. Työn teknillisen suunnittelun teki prof. Salvatore Perno avustajineen ja sen suoritti TECRES. Työn valvojina toimivat arkkitehtiprofessori Tancredi Carunchio ja arkkitehti Rita Sparvieri. Senaattikiinteistöjen puolesta työn vastaanotti 17.12. DI Katariina Meszka (ISS Proko).

Senaattikiinteistöt teki vuositarkastuksen Villa Lantessa 20.–21.3. Siihen osallistuivat johtaja Juha Lemström, asiakaspäällikkö Juha Niemelä, arkkitehti Erkki Savolainen (ISS Proko) ja DI Katriina Meszka (ISS Proko).

Normaalin käyttö- ja tarve-esineitten hankinnan ohella instituutin irtaimistoa uusittiin vuonna 2013 vaatimattomasti. Tietokonekalustoa uusittiin osittain *Villa Lanten ystävien* antaman taloudellisen avun turvin; ostettiin uusi pöytäkone, kannettava tietokone ja dataprojektori. Vuosien mittaan tahriutunut johtajan asunnon sohvakalusto verhoiltiin uudelleen. Pesulaan hankittiin mankeli.

Villa Lanten alaterassin tuentatyöt: uudet tukipaalut